

Усі зусилля університетської спільноти повинні бути спрямовані на запобігання, перешкоджання та зупинення проявів академічної недоброчесності шляхом навчання, керівництва і наставництва, а також завдяки створенню позитивного, сприятливого й доброчесного освітнього і наукового середовища. [2, с.2]

А оскільки студент-педагог буде вчитися за принципами академічної доброчесності, він розумітиме, як це працює на дітях, зможе в майбутній педагогічній практиці з легкістю застосувати ці знання. Додатково для таких цілей створені спеціальні онлайн-курси, щоб педагоги (чи ті, які уже мають певний досвід роботи з дітьми, чи ті, що тільки недавно на арені освітянського життя) могли перейняти знання про сукупність правил, що є основним об'єктом цієї статті.

Отже, важливою складовою підготовки майбутнього вчителя є прищеплення академічної доброчесності з усіма виитоками – і можливостями, і наслідками. Викладачі повинні докласти зусиль для того, щоб майбутній учитель пішов

з-під їхнього крила підготовленим до усього, пов'язаного з академічною доброчесністю, а крім того ще й передавав свій досвід школярам, вчив їх грамотно і обережно ставитися до всього, що потрапляє до їхнього поля доступу.

Список використаної літератури

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII (редакція від 09.08.2019);
2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти//ЗАТВЕРДЖЕНО Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 року Протокол № 11/ РЕКОМЕНДАЦІЇ для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності – С. 2;
3. *Семененко Л. П.* Академічна доброчесність–запорука якісної освіти / Семененко Лариса Петрівна // Роль бібліотеки у створенні когнітивного ресурсу суспільства знань: технології, освіта, наука : зб. наук. пр. / Наук. б-ка Харків. держ. ун-ту харчування та торгівлі, Ф-т соц. комунікацій Харків. держ. акад. культури ; редкол. Л. Г. Бакуменко [та ін]. — Електрон. та текст. дані. – Харків, 2016. С.149 – 154.

Богдан МАРКІН

ОКСФОРДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЯК ЗАКЛАД АКАДЕМІЧНОЇ СВОБОДИ

Прогресивний розвиток людства у XXI столітті диктує необхідність отримання молодим поколінням вищої професійної освіти. Використання сучасних інформаційних технологій у різних галузях людської діяльності потребує навчання протягом життя – неперервної освіти. Тому в світі гостро постає питання якості фахової професійної підготовки, формування у майбутніх фахівців цифрової компетентності, навичок Soft-skills.

У цьому контексті європейська спрямованість зовнішньополітичного курсу України висуває перед вітчизняною вищою освітою завдання створення сучасної моделі університетської освіти, яка ґрунтується на вивченні найкращих зразків вітчизняного й зарубіжного досвіду.

Особливий інтерес для України становлять західноєвропейські університети, де накопичено значний досвід якісної підготовки фахівців. Серед них особливе місце займає один з найпрестижніших закладів вищої освіти в світі – Оксфордський університет.

Аналіз наукових праць показує, що проблема розвитку сучасної університетської освіти в країнах Західної Європи досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені: Н. Абашкіна, Л. Вебер, С. Вітвицька, А. Калашнікова, М. Колотилов, І. Лісунова, В. Луговий, М. Мирончук, В. Мокляк, В. Павленко, А. Ржевська, П. Скотт та ін.; окремі аспекти функціонування Оксфордського університету як зразка вищої професійної освіти

Великої Британії розкрито в працях О. Бойко, М. Бублик, А. Волги, А. Дума, С. Журкіної, О. Лазаренко, І. Лісунової, В. Павленко, І. Совершенної та ін..

Мета нашого наукового пошуку полягає у розкритті академічної свободи навчання студентів Оксфордського університету як показника його автономності в системі вищої освіти Великої Британії.

Оксфордський університет на сьогодні є одним із найпрестижніших університетів світу, одним із найбільших університетів у Європі, який є елітарним закладом вищої освіти, що втілює свої традиції і вирізняється найвищою якістю надання освітніх послуг. Розташований у Південно-Східній Англії, він входить у сім найстаріших університетів Великої Британії та Ірландії і вважається першим університетом на Британських островах.

Оксфордський університет було засновано у 1117 році у найбільшому місті Королівства – Оксфорді графства Оксфордшир на основі монастирської школи. Це був навчальний заклад, що надавав освіту духовенству, яке прагнуло створити вищі школи для духовної освіти. Перші коледжі Оксфорда являли собою навчальні факультети і гуртожитки одночасно, в яких студенти і вчилися, і жили. Їх засновниками, як правило, були сановники високого рангу.

Оксфордський університет являв собою вільну корпорацію на церковних засадах. Він мав внутрішнє управління, утримував себе на власні кошти, які отримував від пожертвувань, уряд не втручався у внутрішнє життя та порядок управління, який зберігався майже до XIX ст. Професори та студенти жили разом у коледжах та холах. Викладання носило характер шкільних, часто приватних уроків. Оксфордський університет вирізнявся суто англійською системою навчання, яка передбачала систему тьюторства. Знаково, що символом Оксфорда вважаються башти-близнючки: вони символізують зв'язок наставника та студента й дійсно спроектовані викладачем та студентом архітектурного факультету.

Сьогодні Оксфордський університет входить в елітну групу «Рассел» (The Russell Group), яка складається з 24-х кращих вузів Англії. Він посідає перше місце в світі за версією міжнародного рейтингу Times Higher Education (THE) і четверте місце після MIT, Стенфорда і Гарварда, згідно з рейтингом QS. В його стінах в різний час працювали більше 70 лауреатів Нобелівської та інших премій.

Університет складається з 14 факультетів 39 коледжів, а також 7 так званих «гуртожитків» – закритих навчальних закладів, які не мають статусу коледжу і належать, як правило, релігійним орденам. Кожен із 40 коледжів сильний тією чи іншою спеціалізацією: економіка, право, філологія тощо. Під своїм дахом він збирає найкращих особистостей: тут навчаються одні з найталановитіших студентів на планеті та працюють справжні фахівці у різних галузях науки. Навчання в Оксфорді – унікальна можливість відчути себе частиною світової наукової еліти в процесі участі в масштабних дослідженнях, а також створення власних дослідницьких проектів.

Університетська автономія Оксфорду визначається стратегічними напрямками його розвитку й академічною свободою студентів.

Стратегічний план розвитку Оксфордського університету складається з таких підрозділів, як цілі, пріоритети, основні стратегії, способи і засоби реалізації цих стратегій. Цілі розвитку Оксфордського університету полягають у прагненні посісти провідне місце у сфері досліджень та освіти на світовому рівні, спираючись на історично закладені традиції та посилення академічної культури, в якій вагому роль відіграють інновації.

Університет визначає основні пріоритети стратегічного розвитку, а саме глобальне охоплення проблемами наукової діяльності; мережева взаємодія учасників освітнього процесу, вільна й конструктивна комунікація, міждисциплінарність наукових досліджень. Глобальне охоплення має на меті активний обмін ідеями співтовариства

Оксфордського університету та іншими університетами з метою забезпечення зовнішнього співробітництва. Стратегії організації навчального процесу цієї установи надають перевагу науковим дослідженням, інноваціям у професійній освіті, розширення співпраці з бізнесом, галузями промисловості тощо. Формування політики міждисциплінарного дослідження в університеті створює нові можливості навчання для студентів та аспірантів.

Способи і засоби реалізації стратегій зводяться до створення кращих умов праці для студентів та колективу університету на основі значних капіталовкладень. В цілому, стратегії розвитку Оксфордського університету спрямовані на його здатність використовувати наявні сильні сторони та ділитися своїми знаннями зі світом [3].

Академічна свобода визначається у педагогічній науці як «самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом»[1].

В Оксфордському університеті діє унікальна система тьюторства, що виникла ще в середні віки. Тьюторами могли бути тільки особи, що мали науковий ступінь, належали до певної єпархії, мешкали у графствах та мали родинні зв'язки з меценатами коледжу. Це була центральна фігура університетського життя. У XIX столітті тьютори критикували освіту в університеті й вимагали освітніх реформ.

Технологія тьюторства вважається однією з універсальних форм організації навчально-виховної діяльності у вищій школі. Тьютор покликаний організувати самовизначення, самоздійснення, самореалізацію студента в професії, надаючи допомогу в розробці індивідуальної освітньої програми, сприяє забезпеченню успішності індивідуальних професійних спроб.

Характерною рисою, цінністю університетського співтовариства Оксфорду є свобода викладання і учіння, де процес самоосвіти студента виступає як основний. Освітнє середовище Оксфордського університету організовано таким чином, що тьюторська система освітньо-особистісного супроводу студента забезпечує трансляцію культурного змісту освіти, індивідуальної діяльності фахівця та раціонального їх поєднання в професійній освіті.

Дослідження показує, що тьюторський супровід освіти студента характеризується: по-перше, організацією практичних занять з тьютором у малих групах, що надає можливість студентам визначати й оцінювати власні інтелектуальні можливості та розвиває критичні здібності; по-друге, глибоким вивченням наукових робіт всесвітньо відомих дослідників з обраної проблематики; наявністю підготовчого етапу практичного заняття, визначення кола дискусійних питань, які студенти готують самостійно. У процесі підготовки й участі у практичних заняттях з тьютором студент повинен навчитися самостійно формулювати питання, ставити перед собою навчальні завдання, аналізувати й синтезувати велику кількість різноманітних інформаційних джерел для розуміння й пояснення іншим сутності явищ і процесів, а також для підготовки есе та інших письмових робіт [2].

Таким чином, академічна свобода в Оксфордському університеті охоплює передусім такі елементи, як свободу викладання, свободу проведення наукових досліджень, свободу навчання, культ індивідуальної позиції студента, повага до викладача, студентське самоврядування й тьюторські заняття. Вона тісно пов'язана з автономією навчального закладу, яка символізує його самостійність і незалежність у

реалізації навчального процесу; науковій, фінансовій, господарській діяльності та визначення професорсько-викладацького складу.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.) // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Гедгафова Л.М. Опыт тьюторского обучения в университетах Оксфорда и Кембриджа // Л.М. Гедгафова // Вестник СПбГУ. – 2011. – Сер. 12. – Вып. 1. – С. 119-124.
3. University of Oxford Strategic Plan 2013–2018. URL: // Режим доступу: <https://www.ox.ac.uk/about/organisation/strategic-plan?wssl=1>.

Максим ПАВЛЕНКО

АКАДЕМІЧНА СВОБОДА ЯК БАЗОВА ЦІННІСТЬ АВТОНОМІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

У сучасних умовах трансформації суспільного життя значно зростає роль вищої освіти в досягненні соціально-економічного прогресу держави й переструктуруванні якості суспільних відносин на засадах інноваційності та технологічності. Заклади вищої освіти змінюють свою роль і функції, оскільки ринкові відносини і конкуренція в глобальному масштабі зумовлюють модернізацію їх функціонування.

«Автономія закладів вищої освіти є однією з найстаріших форм самоврядування, яка ще від часів Середньовіччя сприяла перетворенню їх на найважливіші чинники суспільного прогресу. Найпотужнішими і дієвими вищими школами на території Європейських країн були саме університети, а університетська автономія є однією з базових засад демократії громадянського суспільства» [2, с. 97].

Успішна діяльність університетів залежить від здатності і можливості самостійного прийняття рішень, тому автономія, як форма академічної свободи навчального закладу, набуває виняткової важливості.

Аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених показує, що проблема університетської освіти вивчається такими вченими як В. Андрущенко, М. Головатий, Б. Данилишина, М. Згуровський, В. Кремень, К. Левківський, В. Мокляк, Л. Семів, А. Шаповалов та ін..

Мета нашого дослідження полягає у розкритті змісту поняття «академічна свобода» як базової цінності автономії університету.

У Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) автономія визначається як «самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійності добору і розстановки кадрів» [1].

Витоки академічної автономії (з грецької «самозаконіє») беруть свій початок з ідеї Платона щодо братства філософів як еліти світу, яка має найвищий рівень інтелектуального і морального розвитку та може встановлювати правила відносин і поведінки у суспільстві.

Як соціальний інститут академічна автономія виникла у першому університеті в Європі – Болонському (1088 р.). Це був перший заклад вищої освіти, діяльність якого регулювалася корпорацією студентів, а не викладачів. Хартія студентів заключала договори з професорсько-викладацьким складом, визначала перелік навчальних дисциплін, регулювала оренду студентського житла тощо. Пізніше, у 1215 році, було засновано Паризький університет, де його функціонування визначалося хартією викладачів, проте і студентство мало юридичні повноваження. Європейські університети,